

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

**ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА ФАОЛИЯТ
КЎРСАТАЁТГАН ХОТИН-ҚИЗЛАРНИ
ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ БЎЙИЧА
УСЛУБИЙ ҚЎЛЛАНМА**

**«Адолат» миллий ҳуқуқий ахборот маркази
Тошкент – 2024**

Қишлоқ хўжалигида фаолият кўрсатаётган хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш бўйича услубий қўлланма. Расмий нашр. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Адолат» миллий ҳуқуқий ахборот маркази, – Т.: 2024 й. – 11 б.

Тузувчи: Қ. Усманов

Ушбу услубий қўлланма “маҳалла еттилиги” ҳамда кенг аҳоли қатлами учун ишлаб чиқилган бўлиб, қўлланмада қишлоқ хўжалигида фаолият кўрсатаётган хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш тартиби, шу жумладан уларга субсидия, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш учун грантлар ажратиш тартиби содда тилда баён этилган.

Мазкур услубий қўлланма тавсиявий хусусиятга эга.

МУНДАРИЖА

Кириш	4
Қишлоқ хўжалигида фаолият кўрсатаётган хотин-қизларни қўллаб-қувватлашни тартибга солувчи қонунчилик ҳужжатлари	5
Янги ўзлаштирилган, лалми, фойдаланилмаётган ер майдонларини суғориш тизими (артезиан қудуқлар, томчилатиб суғориш тизими ва бошқалар) ва электр энергияси билан таъминлаш, берилган ерларни ўзлаштириш учун (ер ҳайдаш, уруғлик кўчат харид қилиш ва бошқалар) субсидия ажратиш.....	6
Ўрмон фонди ерларини ижарага олган ижарачилар Аҳоли бандлигига кўмаклашиш марказида рўйхатдан ўтган ишсиз шахсларни ишга қабул қилган тақдирда, уларга иш ҳақи тўлаш харажатларини қоплаш учун субсидия ажратиш	7
Фермер ва деҳқон хўжаликларининг раҳбарлари ва ишчилари ҳамда томорқа ер эгаларини қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни молиялаштириш учун грант ажратиш	10

Кириш

Сўнгги йилларда хотин-қизларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш борасидаги жараёнлар жадаллашгани алоҳида кўзга ташланади. Бу йўналишда амалга оширилаётган ишлар эса аёллар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва уларнинг жамиятдаги ўрни ва мавқеини ошириш давлат сиёсати даражасига кўтарилганини тасдиқлаб турибди.

Ўзбекистонда «2030 йилгача бўлган даврда барқарор ривожланиш соҳасидаги Миллий мақсад ва вазифалар» доирасида устувор мақсадлардан бири сифатида «Гендер тенгликни таъминлаш ва барча хотин-қизларнинг ҳуқуқ ва имкониятларини кенгайтириш» белгиланган.

Қишлоқ хўжалигида фаолият кўрсатаётган хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш бўйича услубий қўлланма (кейинги ўринларда – Қўлланма) Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан Оила ва хотин-қизлар қўмитаси билан биргаликда тайёрланди.

Қўлланмани ишлаб чиқишдан мақсад қишлоқ хўжалигида фаолият кўрсатаётган хотин-қизларга ажратилган ер майдонларини суғориш тизими ва электр энергияси билан таъминлаш, берилган ерларни ўзлаштириш учун ҳамда ўрмон фонди ерларини ижарага олган ижарачилар камбағалликни қисқартириш ва бандлик бўлимида рўйхатдан ўтган ишсиз хотин-қизларни ишга қабул қилган тақдирда, уларга иш ҳақи тўлаш харажатларини қоплаш учун субсидиялар ажратиш, фермер ва деҳқон хўжаликларининг аёл раҳбарлари ва ишчилари ҳамда томорқа ер эгаларини қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни молиялаштириш учун грант ажратишда ягона ҳуқуқни қўллаш амалиётини шакллантиришдир.

Қўлланма давлат хизматчилари, шу жумладан, “маҳалла еттилиги” аъзолари ўз фаолиятларида фойдаланиши ва қишлоқ хўжалигида фаолият кўрсатаётган хотин-қизлар учун мўлжалланган.

**Қишлоқ хўжалигида фаолият кўрсатаётган хотин-қизларни
қўллаб-қувватлашни тартибга солувчи қонунчилик
ҳужжатлари**

1. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 31.03.2022 йилдаги “Хотин-қизлар муаммоларини ўрганиш ва ҳал этиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 145-сон қарори;

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 28.04.2021 йилдаги “Моддий ёрдам ва кўмакка муҳтож оилаларни, хотин-қизлар ва ёшларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 250-сон қарори;

3. Ўзбекистон Республикаси Бандликка кўмаклашиш давлат жамғармаси маблағлари ҳисобидан субсидия ва грантлар ажратиш тартиби тўғрисида низом (2019 йил 31 майда рўйхатдан ўтказилган, рўйхат рақами 3163).

Янги ўзлаштирилган, лалми, фойдаланилмаётган ер майдонларини суғориш тизими (артезиан қудуқлар, томчилатиб суғориш тизими ва бошқалар) ва электр энергияси билан таъминлаш, берилган ерларни ўзлаштириш учун (ер ҳайдаш, уруғлик кўчат харид қилиш ва бошқалар) субсидия ажратиш

✓ Мазкур субсидия туридан **“Аёллар дафтари”га киритилган барча хотин-қизлар** фойдаланиши мумкин.

✓ Субсидия ажратилишига кўмаклашиш учун маҳалладаги ҳоким ёрдамчиси **масъул** этиб белгиланган.

✓ Субсидия базавий ҳисоблаш миқдорининг **40 бараваригача** миқдорда берилади.

Маълумот учун: 2024 йилнинг 1 июнь ҳолатига базавий ҳисоблаш миқдори 340 минг сўмни ташкил этади.

✓ Субсидия **“Аёллар дафтари”** жамғармасидан ажратилади ва уни олиш учун туман (шаҳар) оила ва хотин-қизлар бўлимига мурожаат қилиш керак.

✓ **“Аёллар дафтари”** жамғармаси маблағлари халқ депутатлари туман (шаҳар) Кенгашлари томонидан тасдиқланган **“Аёллар дафтари”га киритилган хотин-қизларнинг индивидуал дастурлари** асосида Васийлик кенгаши қарори асосида сарфланади.

“Индивидуал дастур” — **“Аёллар дафтари”** рўйхатига киритилган ҳар бир хотин-қиз ҳамда уларга кўрсатиладиган амалий ёрдам турлари, даври (санаси), миқдори (суммаси, фоизи ва бошқалар) ва амалий ёрдамлар мониторинги тўғрисидаги маълумотлар мажмуи.

Ўрмон фонди ерларини ижарага олган ижарачилар Аҳоли бандлигига кўмаклашиш марказида рўйхатдан ўтган ишсиз шахсларни ишга қабул қилган тақдирда, уларга иш ҳақи тўлаш харажатларини қоплаш учун субсидия ажратиш

✓ Туман (шаҳар) камбағалликни қисқартириш ва бандлик бўлимида рўйхатдан ўтган ишсиз шахсларни ишга қабул қилган ўрмон фонди ерларини ижарага олган ижарачилар уларга иш ҳақи тўлаш харажатларини қоплаш учун субсидия ажратишни сўраб тегишли ҳудуддаги туман (шаҳар) камбағалликни қисқартириш ва бандлик бўлимига **мурожаат** қилади.

Маълумот учун: Субсидия **6 ой давомида** ўртача иш ҳақининг 50 фоизи миқдорида, бироқ ҳар бир ой учун **БҲМнинг 2 баробаридан ошмаган** миқдорда берилади.

Аризада кўрсатилиши лозим:

- камбағалликни қисқартириш ва бандлик бўлими йўлланмаси асосида ишга қабул қилинган шахсларнинг Ф.И.О.;
- тўлаб берилиши лозим бўлган субсидия миқдори;
- ташкилотнинг ҳисоб рақами.

✓ Аризага ходимнинг ишга қабул қилинганлиги тўғрисидаги **буйруқ нусхаси** илова қилиниши шарт.

✓ Камбағалликни қисқартириш ва бандлик бўлими масъул ходими иш берувчи томонидан субсидия ажратишни сўраб тақдим этилган ҳужжатларни **5 иш куни ичида** ўрганиб чиқади.

Бу муҳим! Масъул ходим ҳужжатларни ўрганиб чиқишда ишчини йўлланма асосида ишга қабул қилинганлиги ва узлуксиз ушбу ташкилотда ишлаётганлиги, шунингдек аризада маълумотлар

тўлиқ кўрсатилганлиги ҳамда ишчининг ишга қабул қилинганлиги тўғрисидаги буйруқ нусхаси тақдим қилинганлигига эътибор қаратиши лозим.

✓ Масъул ходим тақдим этилган ҳужжатлар ва маълумотларнинг тўлиқ ва тўғрилигини аниқлаганда мурожаатда кўрсатилган ишчи учун субсидия ажратиш тўғрисида камбағалликни қисқартириш ва бандлик бўлими раҳбарига **ёзма шаклда таклиф** киритади.

✓ Бўлим раҳбари масъул ходимга мурожаатда кўрсатилган ишчи учун субсидия ажратиш тўғрисида **розилик** билдиради ва субсидия ажратиш тўғрисида **буйруқ** расмийлаштирилади.

Бу муҳим! Буйруқда ажратиладиган субсидия **миқдори** ва уни тўлаб бериш **шартлари кўрсатилиши зарур.**

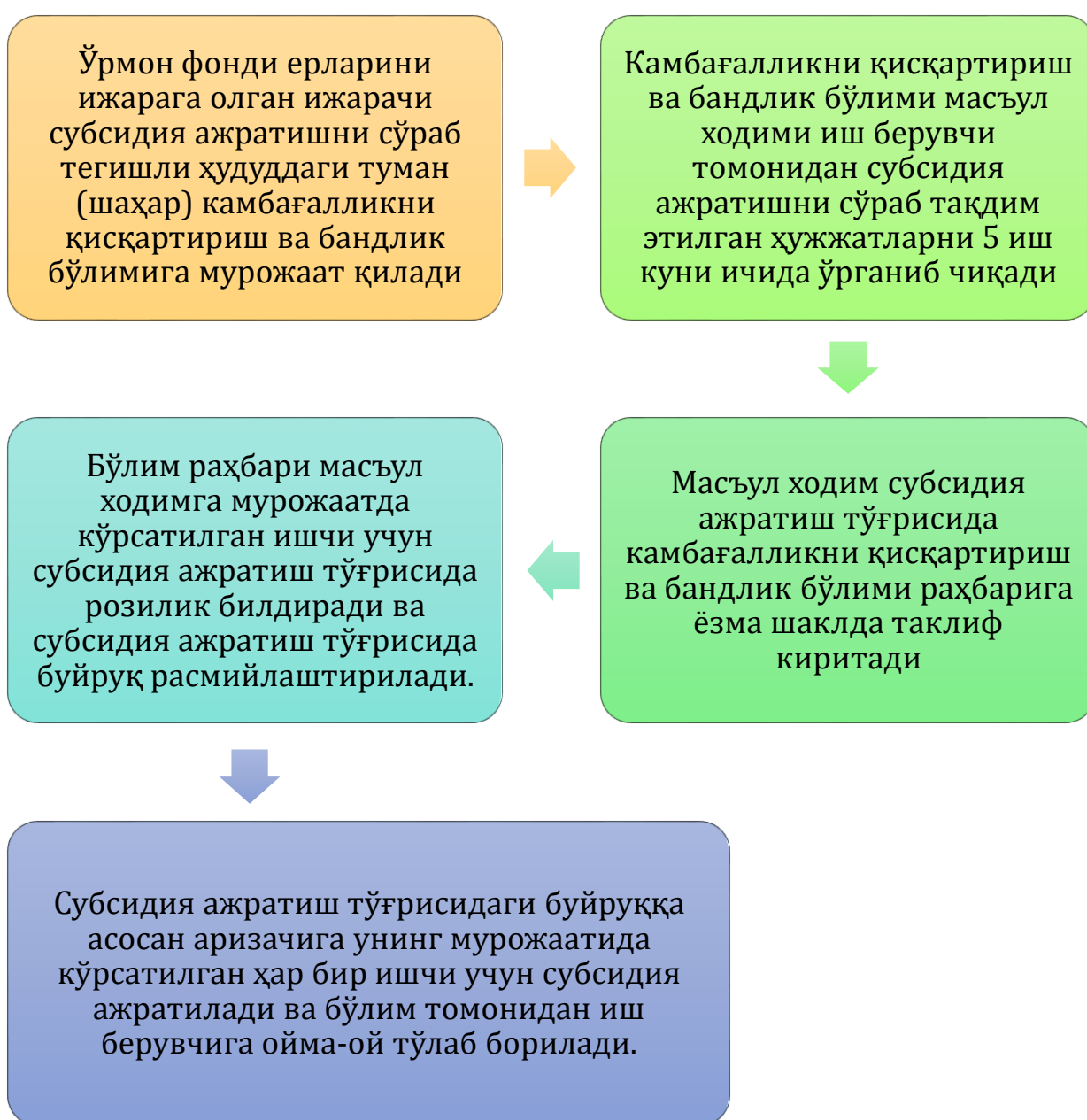
✓ Ўрганиш натижаси бўйича субсидия ажратиш рад этилганда бу тўғрисида аризачига **жавоб хати** юборилади. Жавоб хатида рад этишнинг сабаблари **асослантирилган бўлиши** керак.

Бу муҳим! Масъул ходим аризачи томонидан тақдим этилган ҳужжатлардаги маълумотларни ўрганиш натижаси бўйича билдирилган таклиф ёки рад этиш **асослантирилганлиги учун масъул** ҳисобланади.

✓ Бўлим раҳбарининг субсидия ажратиш тўғрисидаги буйруғига асосан аризачига унинг мурожаатида кўрсатилган ҳар бир ишчи учун субсидия ажратилади ва бўлим томонидан иш берувчига **ойма-ой тўлаб борилади.**

✓ Солиқ хизмати органи томонидан камбағалликни қисқартириш ва бандлик бўлими йўлланмаси билан ишга қабул қилинган шахсга **иш ҳақи ҳисобланмаганлиги тўғрисида** маълумот берилганда, ушбу маълумот берилган вақтдан бошлаб бўлим томонидан субсидияни тўлаб бериш тўхтатилади.

Субсидия ажратиш схемаси

Фермер ва деҳқон хўжалиklarининг раҳбарлари ва ишчилари ҳамда томорқа ер эгаларини қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни молиялаштириш учун грант ажратиш

✓ Касб-хунарга ўқитиш марказлари, коллежлар ва олий ўқув юртларида касб-хунарга тайёрлаш, агротехнология, боғдорчилик, сабзавотчилик, чорвачилик, паррандачилик, балиқчилик ҳамда асаричилик соҳасида фермер ва деҳқон хўжалиklarининг раҳбарлари ва ишчилари ҳамда томорқа ер эгаларини қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни молиялаштириш грантлар ажратилади.

✓ Камбағалликни қисқартириш ва бандлик бўлими тегишли ҳудуддаги меҳнат бозори эҳтиёжидан келиб чиққан ҳолда қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш истаги бўлган фермер ва деҳқон хўжалиklarининг раҳбарлари ва ишчилари, томорқа ер эгалари **рўйхатини** шакллантиради.

***Маълумот учун:** Камбағалликни қисқартириш ва бандлик бўлими томонидан тегишли ҳудуддаги касбга қайта ўқиш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш истаги бўлганларни аниқлаш мақсадида **оммавий ахборот воситаларида эълон берилиши** мумкин.*

✓ Камбағалликни қисқартириш ва бандлик бўлими томонидан тегишли ҳудудий бош бошқармага грант ажратишни сўраб **талабнома** юборилади.

✓ Талабномада қуйидагилар **кўрсатилиши** шарт:

- шакллантирилган рўйхат асосида ҳудуддаги банд бўлмаган шахслар, шунингдек меҳнат миграциясидан қайтган фуқаролар ва кам таъминланган оилаларда яшовчи хотин-қизларнинг, шунингдек қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш истаги бўлган фермер ва деҳқон хўжалиklarининг раҳбарлари ва ишчилари, томорқа ер эгаларининг сони;

- касбга қайта ўқитиш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш **йўналишлари** ва **муддатлари**;

- тегишли ҳудуд.

✓ Худудий бош бошқарма камбағалликни қисқартириш ва бандлик бўлими томонидан юборилган талабномани **3 иш куни ичида** кўриб чиқади.

✓ Худудий бош бошқармада талабнома бўйича **эътирозлар мавжуд бўлмаганда**, талабномада кўрсатилган шахсларни касбга қайта ўқитиш, қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни ташкил қилиш учун касб-хунар таълими муассасалари, касб-хунарга ўқитиш марказлари, коллежлар ва олий ўқув юртлари **танловини** ўтказади.

Бу муҳим! Танлов “Давлат харидлари тўғрисида”ги Қонун ва бошқа қонунчилик ҳужжатлари талаблари асосида ўтказилиши шарт.

✓ Танлов натижасига кўра худудий бош бошқарма ва тегишли касб-хунар таълими муассасаси, касб-хунарга ўқитиш маркази, коллеж ёки олий ўқув юрти ўртасида **шартнома** тузилади.

✓ Шартномага асосан тегишли худудий бош бошқарма банд бўлмаган шахсларни, айниқса, меҳнат миграциясидан қайтган фуқаролар, кам таъминланган оилаларда яшовчи хотин-қизларни **касбга қайта ўқитишга**, шунингдек агротехнология, боғдорчилик, сабзавотчилик, чорвачилик, паррандачилик, балиқчилик ҳамда асаларичилик соҳасида фермер ва деҳқон хўжалиklarининг раҳбарлари ва ишчилари ҳамда томорқа ер **эгаларини қайта тайёрлаш ва малакасини оширишга** сарфланадиган харажатларни молиялаштиради.

